

5.Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Konu Özetleri

5.Ünite : Çevremizde Dinin İzleri
3.Konu : Edebiyatımızda Dinin İzleri

Edebiyat; insanların duygu ve düşüncelerini dil aracılığıyla kelimelere ve yazıya dökerek aktardığı bir sanat dalıdır. Her toplum gibi Türk milletinin de kendine özgü bir edebiyat anlayışı vardır. Bu sayede milletimizin inanç ve kültürü; destan, masal, hikâye, şiir, mesnevi ve menkıbe gibi eserler yoluyla gelecek nesillere aktarılmaktadır.

Hem günlük konuşmalarımızda hem de edebî metinlerde kullandığımız ifadeler, aynı zamanda Türkçemizin de zenginleşmesini sağlamıştır. Örneğin Allah (c.c.), peygamber, ahiret, Kur'an, sünnet, nikâh, gazi ve şehit gibi dinî kelimeler dilimizin zenginleşmesine katkıda bulunmuştur.

Türk edebiyatında 12. yüzyıldan sonra İslam dininin etkisiyle yeni bir edebiyat anlayışı ortaya çıkmıştır. Bu edebiyata İslamî Türk Edebiyatı adı verilir. Bu dönemden itibaren yazılan eserlerin tamamı besmele ile başlar, ardından Allah'a (c.c.) hamd ve Hz. Muhammed'e (s.a.v.) salavat getirilerek esere giriş yapılır. Eserin sonuna da genelde, bu eserin Allah'ın (c.c.) yardımıyla tamamlandığı belirtilir.

5.3.1. Anadolu'ya Gelmeden Önceki Edebiyatımızda Dinin İzleri

Dinin izlerini gördüğümüz ilk eserlerin başında Yusuf Has Hacib tarafından şiir tarzında yazılan ve "mutluluk veren bilgi" anlamına gelen "Kutadgu Bilig" adlı eser gelmektedir. Kitapta verilen bilgilere göre, devleti yönetenlerin görevi halkı mutlu etmektir. Gerçek anlamda mutluluk ise halkı eğiterek bilgi seviyesini yükseltmekle elde edilir. Halkın eğitim seviyesi yükseldiğinde adalet gerçekleşir ve her şey yoluna girer.

Yusuf Has Hacib ile çağdaş olan Kaşgarlı Mahmud ise din ve dil konusunu birlikte ele alan bir eser yazmıştır. "Divânü Lügati't-Türk" adındaki bu eser, Türkçe'nin önemini ortaya koymak için yazılmıştır. Eserin giriş kısmında besmele, Allah'a (c.c.) hamd, Peygamberimize övgü ve Türk dilinin özellikleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

İlk dönemlerde yazılan eserler Allah'ın (c.c.) varlığı ve birliğini anlatmak, Peygamberimizi övmek, Peygamberimizin arkadaşlarını yani sahabeyi ve İslam büyüklerini tanıtmak ve yeni Müslüman olan halka İslam'ı anlatmak için yazılmıştır.

Türkistanlı Hoca Ahmet Yesevi tarafından yazılan eserler daha çok İslam dinini tanıtmak, sevdirmek ve ahlak ilkelerini benimsetmek için yazılmıştır. Özellikle onun "Divan-ı Hikmet" adlı eseri, Türklerin İslam'ı anlamasında ve onu hayata geçirmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Edib Ahmed Yükneki'nin kaleme aldığı "Atabetü'l-Hakâyık" adlı eserde de İslam dininin etkilerini açıkça görmekteyiz. Bu eser de dinî edebiyatımızın önemli eserlerinden biridir.

5.3.2. Anadolu Türk Edebiyatında Dinin İzleri

Ahmet Yesevi'nin düşünceleri, Yunus Emre, Hacı Bektaş-ı Veli ve Mevlana gibi birçok ünlü düşünürü etkilemiştir. Örneğin, Yunus Emre sade bir Türkçe ile dinin anlaşılmasını kolaylaştırıcı şiirler yazmıştır. Şiirlerinde genellikle Allah (c.c.) ve Peygamber sevgisi ile güzel ahlak konularını dile getirmiştir.

Edebiyat alanında kültürümüze dinî katkılar yapan düşünürlerimizden biri de Mevlana'dır. O, Mesnevi adlı eserinde İslam'ın ahlak ilkelerini şiir tarzında yazarak tanıtmaya çalışmıştır.